

รายวิชาวิทยาศาสตร์

ว22102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2562

ผู้สอน : นายเอกพงศ์ วิพลชัย

แยกสารโดยการระเหยแห้ง และการตกผลึก

ผู้สอน : นายเอกพงศ์ วิพลชัย

จุดประสงค์

นักเรียนสามารถอธิบายการ
แยกสารโดยการระเหยแห้ง
และการตกผลึกได้

น้ำตาล

เกลือ

วิธีการแยกสาร

ทดสอบความรู้

เลือกตัวอักษรหน้าวิธีแยกสารที่
เหมาะสม แล้วเติมลงในช่องว่าง
หน้าสารผสมที่กำหนดให้
(ตอบได้มากกว่า 1 วิธี)

กระบวนการความรู้

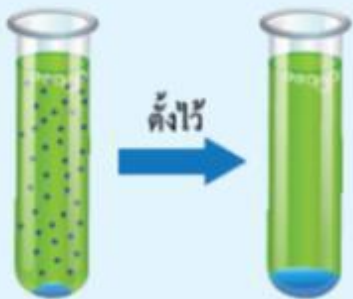
ก. การหยิบออก

ข. การร่อน

ค. การกรอง

ง. การตกตะกอน

จ. การรินออก

ฉ. การดึงดูดด้วยแม่เหล็ก

สมบัติความรู้

1. ....เหรียญสิบบาทกับเหรียญบาท
2. ....ก้อนกรวดกับทราย
3. ....น้ำมันกับน้ำ
4. ....แป้งมันกับน้ำ
5. ....เศษเหล็กในถังขยะ

กิจกรรมที่ 6.1

แยกสารโดยการระเหยแห้ง และการตกผลึก

กิจกรรมนี้เกี่ยวกับเรื่องอะไร?

การแยกสารโดยการระเหยแห้ง

และตกผลึก

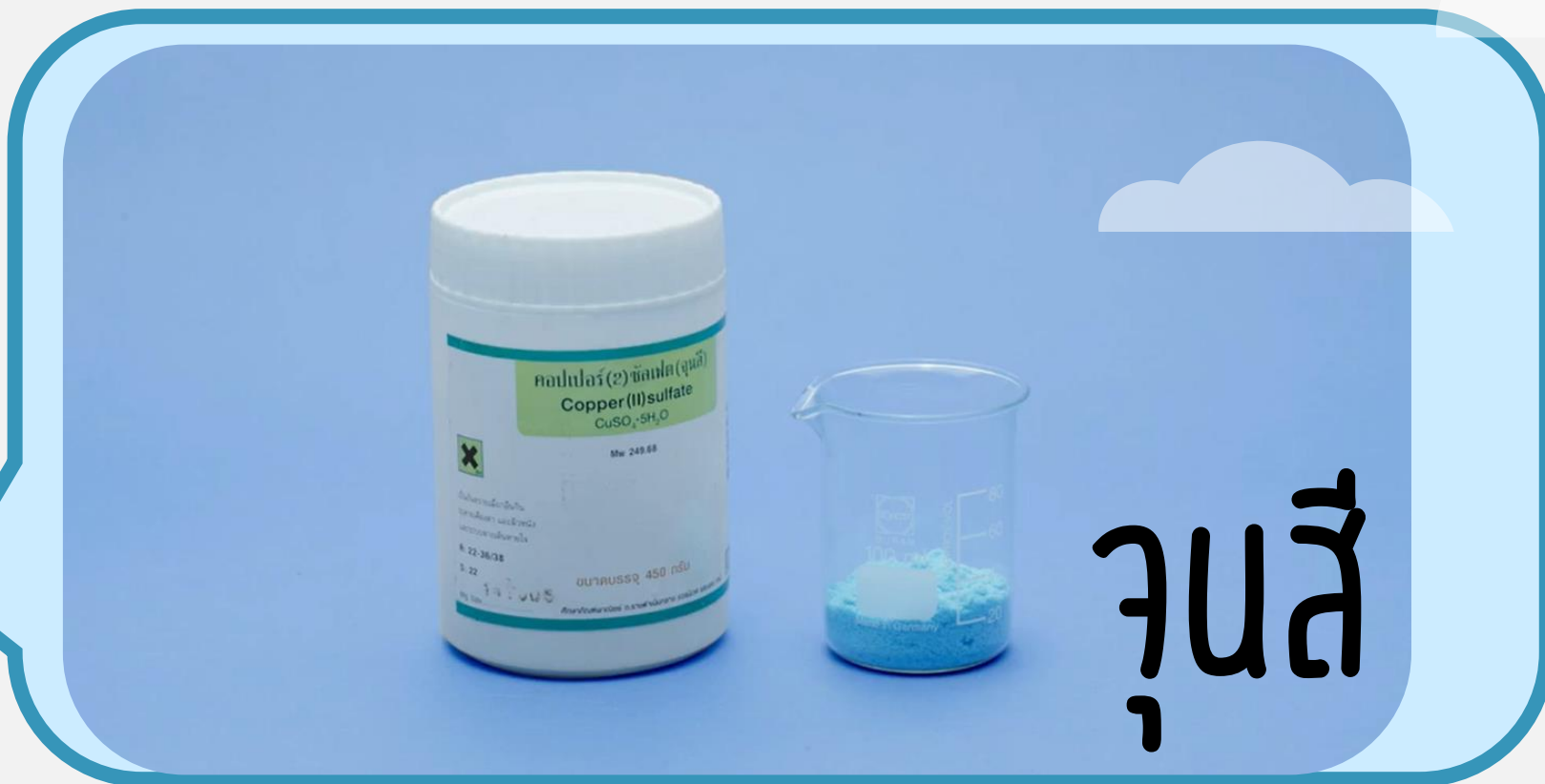

จุดประสงค์ของกิจกรรมนี้ คือ อะไร?

สังเกตและอธิบายการแยกองค์ประกอบ
ของสารละลายจุนลีโดยการระเหยแห้ง
และตากผลึก

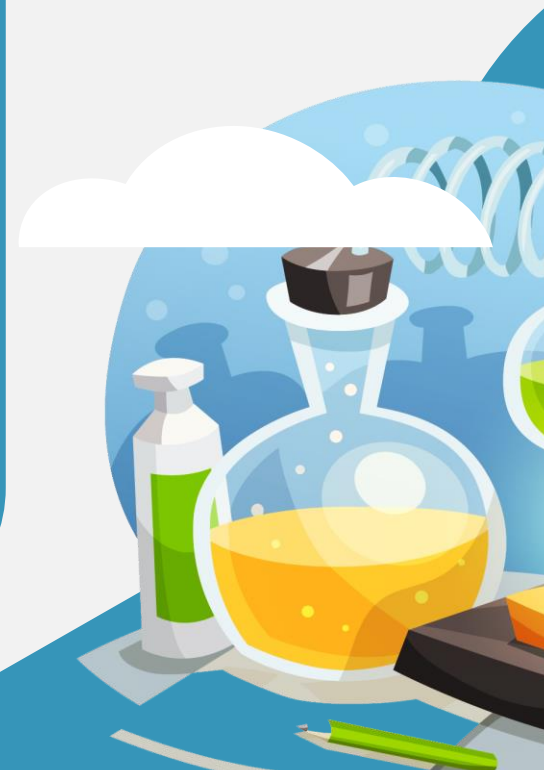

วัสดุและอุปกรณ์

รูปสี

Photo by ครูมือครู สสวท.

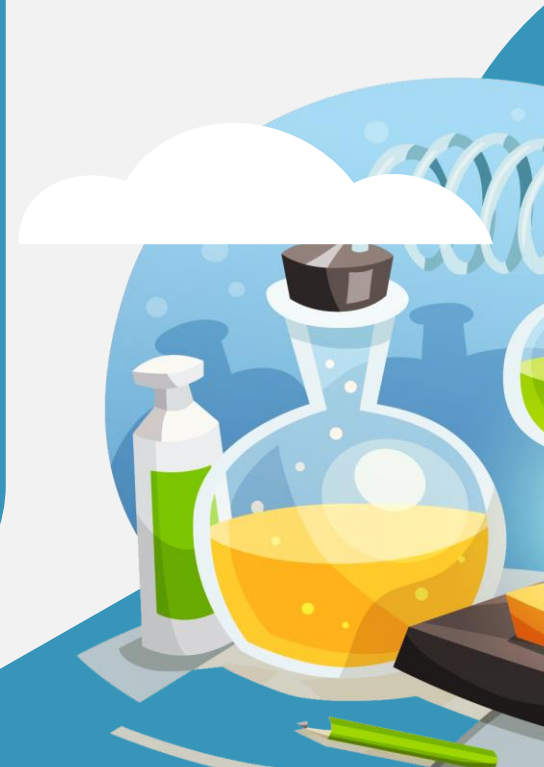

วัสดุและอุปกรณ์

สารละลายจุนสี

Photo by ครูมือครู สสวท.

วิสกุและอะอุปกรณ

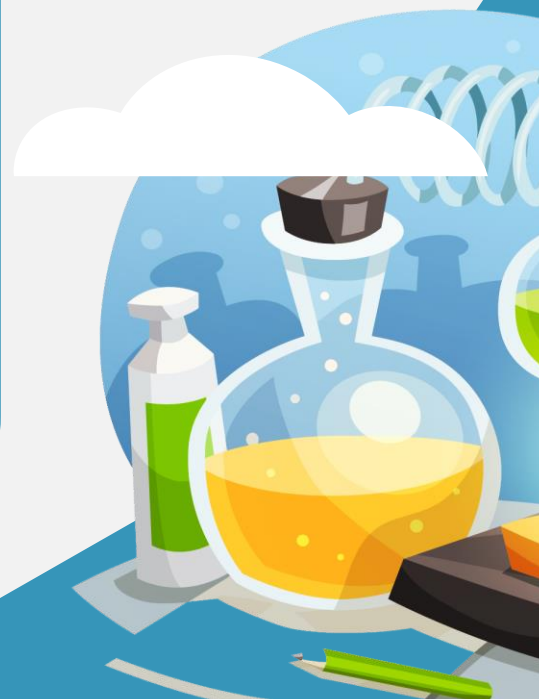

Photo by ครูมือครู สสวท.

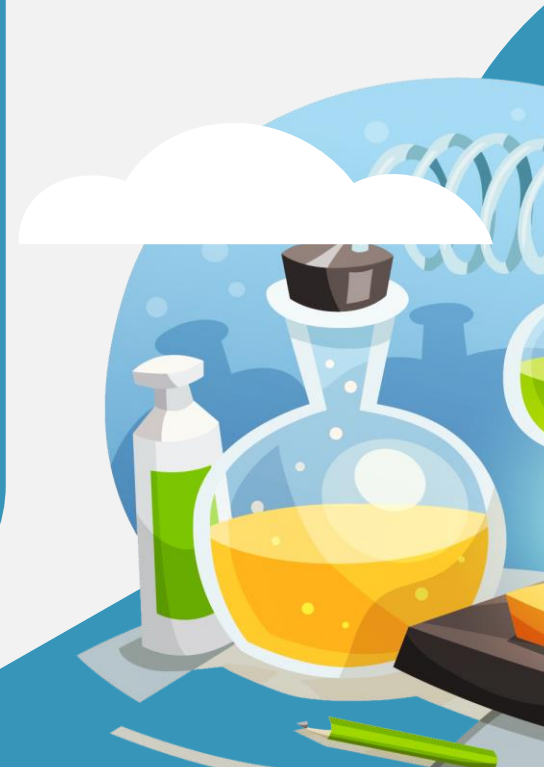
วัดและอุปกรณ์

บีกเกอร์ขนาด 100 cm^3

Photo by ครูมือครู สสวท.

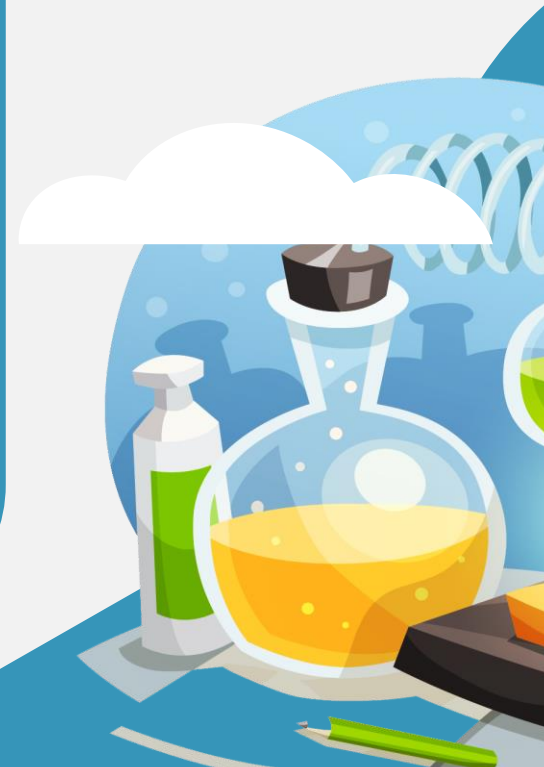

វັសគុន្តនេន្តនេន្ត

កន្តនេន្តនេន្ត 10 cm³

Photo by គុន្តនេន្ត ស្នាដៃ.

វិស័យ និង ឧបករណ៍

កែវកំដៅ

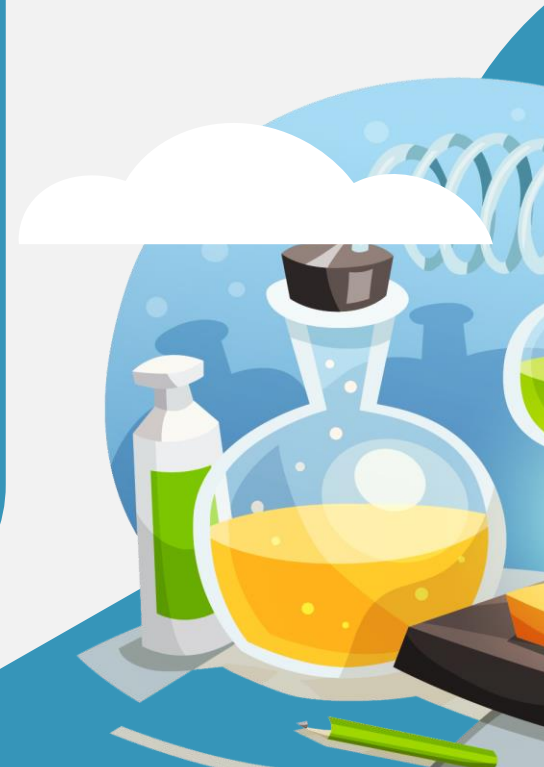

Photo by គុំម៉ីកុន ស័ស្វា.

วัสดุและอุปกรณ์

ถ้วยกระเบื้อง

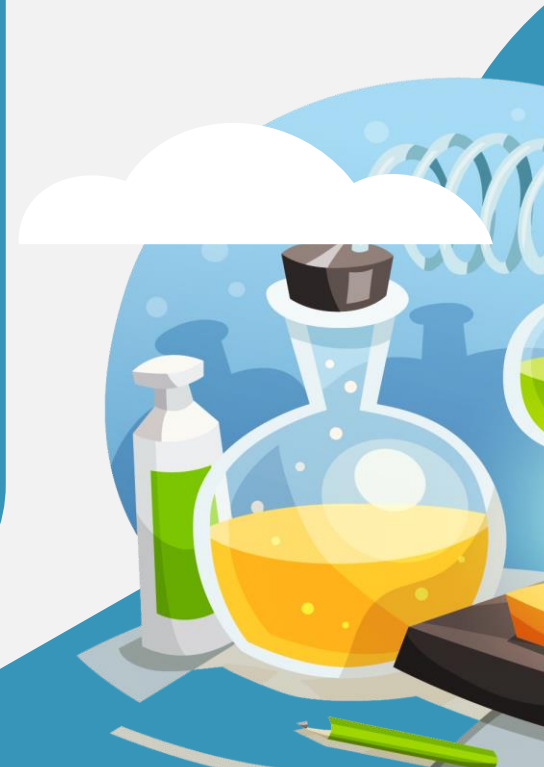

Photo by ครูมือครู สสวท.

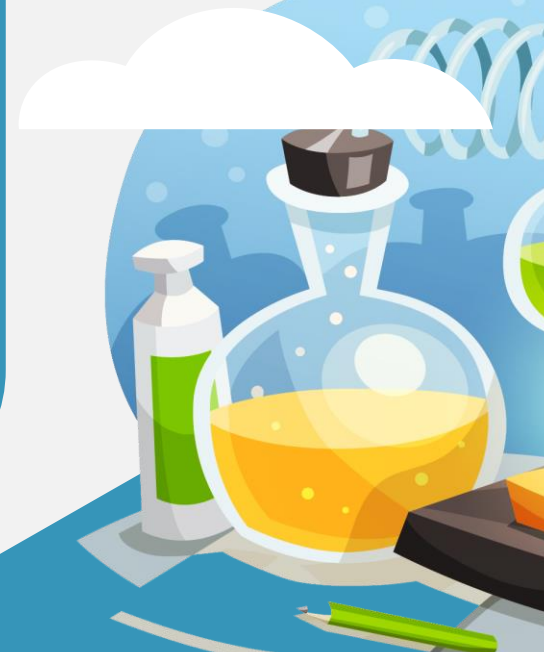
วัสดุและอุปกรณ์

ช้อนตักสาร

Photo by ครูมือครู สสวท.

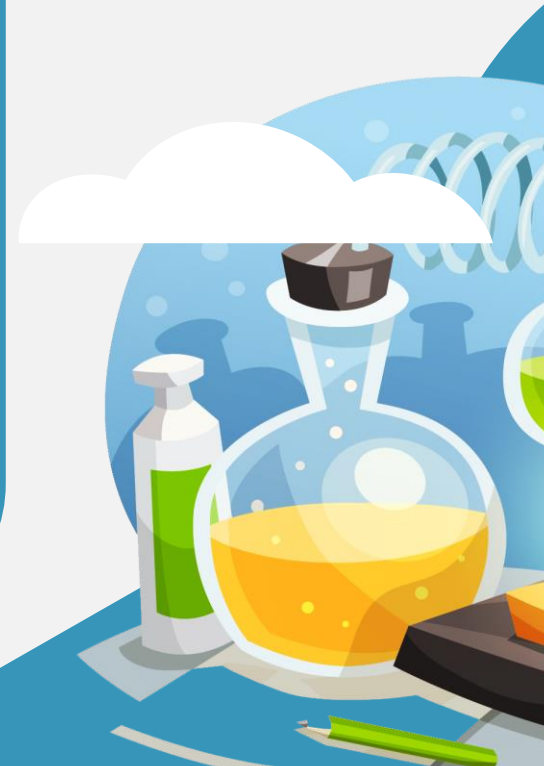
วัสดุและอุปกรณ์

ตะเกียงแอลกอฮอล์พร้อมที่กั้นลม

Photo by ครูมือครู สสวท.

វិធានការ និង ឧបករណ៍

កាតាតេមា

Photo by គុំប៊ីអានុ ស្រាវ.

ตอนที่ 2

การสกัด

วิธีคำนวณกิจกรรม ทำอย่างไร?

1. สังเกตลักษณะของจุลินทรีย์
บันทึกผล

วิธีคำนวณกิจกรรม ทำอย่างไร?

2. ละลายจุดสีที่ละ 1 ซ้อนเบอร์สอง
ในน้ำปริมาตร 20 cm³ ที่
อุณหภูมิห้อง

วิธีคำนวณกิจกรรม ทำอย่างไร?

จนกระทั่งจุดนี้ไม่สามารถละลายได้

วิธีคำนวณกิจกรรม ทำอย่างไร?

3. ให้ความร้อนแก่สารในข้อ 2 แล้ว
คน จนกระทั่งจุดสีที่เหลืองอยู่ละลาย

วิธีคำนวณกิจกรรม ทำอย่างไร?

จากนั้นค่อย ๆ เติมจุดสี จำนวน
5 - 10 ซ้อนเบอร์สอง แล้วคน
จนกระทั่งจุดสีละลายหมด

วิธีคำนวณกิจกรรม ทำอย่างไร?

4. ตั้งสารละลายทิ้งไว้จนกระทั่ง
พบการเปลี่ยนแปลง สังเกตและ
บันทึกผล

ตอนที่ 1

การระเหยแห้ง

วิธีคำนวณกิจกรรม ทำอย่างไร?

1. สังเกตลักษณะของ
สารละลายจุนลี บันทีผล

วิธีคำนวณกิจกรรม ทำอย่างไร?

2. เทสารละลายจุนลี 2 cm^3

ลงในถ้วยกระดาษเบีอง

วิธีคำนวณกิจกรรม ทำอย่างไร?

3. เหน้่าลงในบีกเกอร์ขนาด 100 cm^3
ประมาณ 1 ใน 4 ของบีกเกอร์

วิธีคำนวณกิจกรรม ทำอย่างไร?

จัดอุปกรณ์ดังภาพ

วิธีคำนวณกิจกรรม ทำอย่างไร?

วิธีคำนวณกิจกรรม ทำอย่างไร?

4. ให้ความร้อนแก่สารละลายจนสีจาง
โดยให้ความร้อนผ่านไอน้ำร้อนที่อยู่ในบีกเกอร์

วิธีคำนวณกิจกรรม ทำอย่างไร?

สังเกตและบันทึกผล

ผลการทำกิจกรรม ตอนที่ 1

ลักษณะของสารละลายจุนลี

ผลการสังเกต

ก่อนให้ความร้อน

หลังให้ความร้อน

ผลการทำกิจกรรม ตอนที่ 2

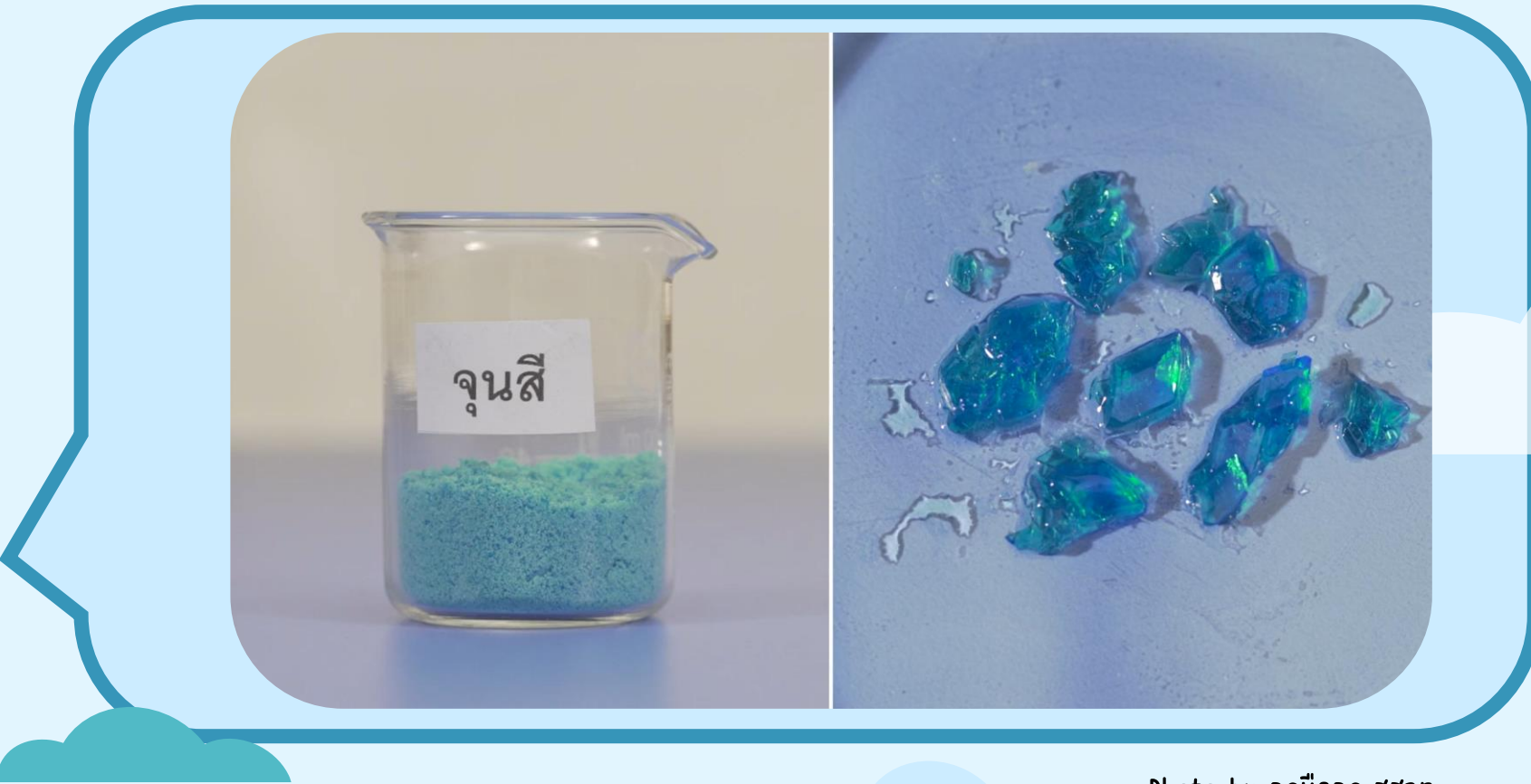

Photo by ครูมือครู สสวท.

ผลการทำกิจกรรม ตอนที่ 2

ลักษณะของสาร	ผลการสังเกต
จุดสี	
สารละลายจุดสีอิมิตัว	

คำถามท้ายกิจกรรม

ตอนที่ 1

ข้อที่ 1

สารละลายจุนสีประกอบด้วย
สารใดบ้างที่เป็นตัวละลายและ
ตัวทำละลาย

ตอบ

สารละลายจุนลีประกอบด้วย
จุนลีเป็นตัวละลายและน้ำเป็น
ตัวทำละลาย

ข้อที่ 2

ก่อนให้ความร้อนแก่
สารละลายจุนลี สารละลาย
จุนลีมีลักษณะอย่างไร

ตอบ

ก่อนให้ความร้อนแก่
สารละลายจุนลี สารละลาย
จุนลีเป็นของเหลว สีฟ้าใส

ข้อที่ 3

ภายหลังให้ความร้อนแก่สารละลาย
จนสีจางลงแล้ว สารที่เหลืออยู่ในถ้วย
กระเบื้องมีลักษณะอย่างไรและ
เกิดขึ้นได้อย่างไร

ตอบ

ภายหลังให้ความร้อนแก่
สารละลายจนสีจนแห้งสาร
ที่เหลืออยู่ในถ้วยกระเบื้อง
เป็นของแข็งสีฟ้าอ่อนเกิดขึ้น

ตอบ

เพราะน้ำซึ่งเป็นตัวทำละลาย
ระเหยออกไปหมดเหลือแต่จุดนํ้า
ซึ่งเป็นตัวละลาย

ข้อที่ 4

การแยกสารในกิจกรรมนี้ทำได้
อย่างไร และเรียกวิธีการแยกสารนี้
ว่าอะไร

ตอบ

วิธีการแยกสารที่ใช้ในกิจกรรมนี้
ทำได้โดยให้ความร้อนแก่สารละลาย
จนสีจางแห้ง เพื่อแยกตัวทำละลายที่
เป็นของเหลวระเหยไป

ตอบ

เกลือจุณลีซึ่งเป็นตัวละลายที่เป็น
ของแข็งในถ้วยกระเบื้อง เรียกว่าวิธีการ
แยกสารนี้ว่า **การระเหยแห้ง**

คำถามท้ายกิจกรรม

ตอนที่ 2

ข้อที่ 1

เมื่อตั้งสารละลายจุนสีไว้จนกระทั่ง
พบ การเปลี่ยนแปลง สารละลาย
จุนสีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร
เพราะเหตุใด

ตอบ

สารละลายจุนสีมีการเปลี่ยนแปลง
โดยเกิดของแข็งสีฟ้ารูปปริซึม
สีเหลืองมขนมเปียกปูนที่ก้นบีกเกอร์

ตอบ

เพราะเมื่อสารละลายจุนสีอิ่มตัวมี
อุณหภูมิลดลง สภาพละลายได้ของ
จุนสีในน้ำลดลงจึงแยกออกมา

ข้อที่ 2

จุดสีก่อนการละลายและสารที่ได้
จากการตั้งสารละลายจุดสีไว้มี
ลักษณะเหมือนหรือแตกต่างกัน
อย่างไร

ตอบ

มีลักษณะแตกต่างกัน คือ จุนลีก่อน
การละลายเป็นของแข็ง มีลักษณะเป็นผง
สีฟ้า แต่สารที่ได้จากการตั้งสารละลาย
จุนลีไว้มีลักษณะเป็นผลึกรูปปริซึม
สี่เหลี่ยมขนมเบียดกบูนขนาดเล็ก

ข้อที่ 3

การแยกสารในกิจกรรมนี้ทำได้
อย่างไร และเรียกวิธีการแยกสารนี้
ว่าอะไร

ตอบ

การแยกสารในกิจกรรมนี้ทำได้โดย
ละลายจุดสีในน้ำจนอิ่มตัว ไม่สามารถ
ละลายได้อีก ให้ความร้อนแก่สารละลาย
แล้วเติมจุดสีลงไปอีก

ตอบ

จากนั้นลดอุณหภูมิของสารละลาย จุนส์
จะแยกออกจากสารละลายและมีการ
จัดเรียงตัวเป็นผลึกซึ่งมีลักษณะเป็น
รูปทรงเรขาคณิตที่แน่นอนเฉพาะตัว
เรียกรวมวิธีการแยกสารนี้ว่า **การตกผลึก**

ឧបករណ៍ពិសោធន៍

สรุปบทเรียน

การระเหยแห้งเป็นการให้ความร้อนแก่
สารละลาย ให้ตัวทำละลายระเหยเป็นไอ
ออกไปจนหมด เหลือแต่ตัวละลาย

สรุปบทเรียน

ส่วนการตกผลึกเป็นการแยกสารโดย
ละลายสารในตัวทำละลายที่อุณหภูมิห้อง
จนกระทั่งเลยจุดอิ่มตัว แล้วปล่อยให้
อุณหภูมิของสารละลายลดลง ช้า ๆ

สรุปบทเรียน

ตัวละลายจะค่อย ๆ แยกออกจาก
สารละลาย มีการจัดเรียงอนุภาคใหม่ที่เป็น
ระเบียบ มีลักษณะเป็นรูปทรง
เรขาคณิตที่แน่นอนเฉพาะตัว

